

ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜಯಿಸುವುದು

ಮೂಲ ಹಿಂದಿ : ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮೇಶಾನಂದ

ಅನುವಾದ : ಮಾತಾ ತ್ಯಾಗಮಯೀ

ಪಾಂಡವರು ೧೮ ವರ್ಷ ವನವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೊಬ್ಬರಂತೆ ತನ್ನ ನಾಲ್ವರು ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ನೀರು ತರಲು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೇ ನೀರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅಲ್ಲೊಂದು ಸರೋವರ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅದರ ದಡದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು ತಮ್ಮಂದಿರೂ ಮೃತರಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರು. ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಬಹಳ ದುಃಖದಿಂದ ನೀರು ಕುಡಿಯಲೆಂದು ಸರೋವರದೊಳಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಲೇ ಒರ್ವ ಯಕ್ಷನ ಒಂದು ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿತು. ತನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸದೆ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಬಾರದೆಂದನು ಯಕ್ಷ. ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆ' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ 'ಕಿಂ ಆಶ್ಚರ್ಯಂ?' — ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಯಾವುದು? ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಉತ್ತರ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು:

ಅಹನ್ಯಹನಿ ಭೂತಾನಿ ಗಚ್ಛಂತಿ ಯಮಮಂದಿರಮ್ |

ಶೇಷಾಃ ಸ್ಥಿರತ್ವಮಿಚ್ಛಂತಿ ಕಿಮಾಶ್ಚರ್ಯಮತಃ ಪರಂ ||

'ದಿನದಿನವೂ ಮನುಷ್ಯರು ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬದುಕಿರುವ ಮನುಷ್ಯ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವವನು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಇನ್ನೇನಿದೆ?'

ಇದು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಅಚ್ಚರಿಯ ವಿಚಾರ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದ ವಿಚಾರವೂ ಹೌದು. ನಮ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಾವು ದಿನವೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಜನ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಬಂಧುಬಳಗ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ವೃದ್ಧರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಯುವಕರು, ಸಂಬಂಧಿಕರು, ಅಕಾಲ ಮರಣಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದವೋ, ಹಾಸ್ಯ ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿದ್ದವೋ ಅವರು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹೃದಯಾಘಾತದಿಂದ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ

ಕಣ್ಣಿಂದೆಯೇ ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಮೃತ್ಯು ನಮ್ಮಿಂದ ಕೆಲವೇ ಗಜ ದೂರದಲ್ಲಿತ್ತು, ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿತ್ತು ಅಷ್ಟೇ. ನಾವೇ ಅವರ ಜಾಗದಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ!

ದುರ್ಘಟನೆಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭರ್ತಿಯಾದಾಗ, ಯಾವುದೇ ರಸ್ತೆ ದುರ್ಘಟನೆ ಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಮೃತ್ಯು ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದಿಂದಲೇ ಸುಳಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಮೃತ್ಯು ನಮಗೆ ತನ್ನ ನೆರಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದು ನಮಗೆ ತನ್ನ ನೆನಪು ಮಾಡಿಸಿ, ಒಂದು ಪಾಠ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಮರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಾನೂ ಬದುಕಿನಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಅದು ಕಲಿಸಿದ ಪಾಠ ವನ್ನು ಕಲಿತೆವೇನು? ನಾವು ಪ್ರಮಾದದ ನಿಧ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚೆತ್ತೆವೇನು? ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಿನ್ನೇನಿದೆ?

ಇದೆಲ್ಲ ನಿರಾಶಾವಾದಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಾಯಿತು ಎಂದು ನೀವು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ನಾವು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಪಾರಾದುದು ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆ ಎಂದು ಸಂತೋಷಪಡಬೇಕು. ಆದರೆ ನೀವು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಜೀವನ ಕಠಿಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲ, ಹಾಗಲ್ಲ. ಯಥಾರ್ಥವನ್ನು, ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವೇಕದಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದು ನಿರಾಶಾವಾದವಾಗದು. ಆದರೆ ಸುಖವನ್ನು ಕುರಿತು, ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ನಮಗಿರುವ ಪ್ರಬಲ ಆಸಕ್ತಿ ದುಃಖವನ್ನು, ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ದುಃಖವನ್ನೇ, ಮರಣವನ್ನೇ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವುದು, ಅದಕ್ಕೇ ಸರ್ವಾಧಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಸುಖಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಷ್ಟೇ ಕೆಡುಕಾದುದು, ಅನಾರೋಗ್ಯಕರವಾದುದು. ಜೀವನ-ಮರಣ ಎರಡನ್ನೂ ಸತ್ಯವೆಂದು ಬಗೆದು ಎರಡನ್ನೂ ಮೀರಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಮೃತ್ಯುವಿನ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡದಿರುವುದು, ನಾನೂ ಒಂದು ದಿನ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯೊಳಗೆ ಹೋಗುವುದಿದೆ — ಎಂದು ಯೋಚನೆ

ಯನ್ನೇ ಮಾಡದಿರುವುದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಂವೇದನಾ ಶೂನ್ಯತೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಸಾಯಲು ಯಾರೂ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಮರ ರಾಗುವ ಆಸೆ, ಅದರರ್ಥ ನಾವು ಮೃತ್ಯುವಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದಲ್ಲ. ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ, ಅದನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು, “ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸು, ಅದು ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ಧೈರ್ಯವನ್ನು ನೂರ್ಮಂಡಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಕರೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಯೇಯಂ ಪ್ರೇತೇ ವಿಚಿಕ್ತಾ ಮನುಷ್ಯೇ

ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಎದುರುಬದುರಾಗಿ ನಿಂತು, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ, ಜಯಶಾಲಿಗಳಾದ ಕೆಲವು ಮಹಾ ಪುರುಷರ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ: ಮೊದಲ ಉದಾಹರಣೆ ಬುದ್ಧನದು. ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಬಂಧುಬಳಗದ ಮರಣವನ್ನೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ಮೃತ ದೇಹವನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದನು. ಅವನನ್ನು ಪ್ರಮಾದದ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಲು ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕಾಯಿತು. ಏನು, ನಾಳೆ ಒಂದು ದಿನ ನಾನೂ ಸಾಯುತ್ತೇನೆನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವನನ್ನು ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ಕಾಡಿತು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಬುದ್ಧ ವ್ಯಾಕುಲನಾದ. ಮೃತ್ಯುವಿನ ಮೇಲೆ ಜಯ ಸಾಧಿಸಲು ದೃಢನಿಶ್ಚಯ ಬುದ್ಧಿ ತಾಳಿದ. ಅವನು ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಕಠಿಣ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೃತ್ಯುವಿನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಆಧಿಭೌತಿಕ, ಆಧಿದೈವಿಕ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾನವತೆಗೆ ತೋರಿಸಿದ.

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ‘ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಮೈತ್ರೇಯಿ ಸಂವಾದ’ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಕರಣ ಬರುತ್ತದೆ. ಬೃಹಜ್ಞಾರಾದ ಋಷಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು ಸಂನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಾಗ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರಿಗೆ ಹಂಚಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಪತ್ನಿ ಮೈತ್ರೇಯಿ, “ನೀವು ನೀಡುವ ಹಣ ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೇನು?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು, “ಧನದಿಂದ ನೀನು ಸುಖ-ಸೌಕರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಧನದಿಂದ ಅಮೃತತ್ವವು ಸಿಗುವ ಆಸೆ ಇಲ್ಲ” - ‘ಅಮೃತತ್ವ ಸ್ವ ತು ನಾಶಾಸ್ತಿ ವಿಶ್ವೇನೇತಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮೈತ್ರೇಯಿ, “ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ನೀಡಲಾರದ ಹಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಭಗವನ್, ತಾವು ನನಗೆ ಅಮೃತತ್ವದ ಉಪಾಯ ಕಲಿಸಿಕೊಡಿರಿ” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಸಂಪ್ರೀತರಾದ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು, “ನೀನು ನನಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರಿಯಳಾಗಿದ್ದೆ. ಈಗ ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆತ್ಮತತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಈ ಯುಗದ ರಮಣ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಉದಾಹರಣೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಂದ ಇದೆ. ಯುವಕ ವೆಂಕಟರಮಣನಿಗೆ ಮೃತ್ಯುಭಯ ಆವರಿಸಿತು. ತಾನು ಸತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಅವನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ದೇಹವನ್ನು ಮೃತ ಎಂದು ಬಗೆದು, ‘ಮೃತ್ಯು ಯಾರಿಗೆ?’ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸತೊಡಗಿದನು. ದೇಹ ಮೃತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವ

‘ನಾನು ಯಾರು?’ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಯಿತು.

ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಚಿಕೇತನದು ಸುಂದರವಾದ ಕಥೆ. ಅವನ ತಂದೆ ಒಂದು ಯಜ್ಞಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಅವನು ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನು ಹಾಲು ಕರೆಯದ ವೃದ್ಧ ಹಸುಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಈ ಬಗೆಯ ದಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ನರಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಗ ನಚಿಕೇತನು ಯೋಚಿಸಿದನು. “ನನ್ನನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುತ್ತೀ” ಎಂದು ಮಗ ಕೇಳಿದನು. ಮಗ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ತಂದೆಯು, “ನನ್ನನ್ನು ಯಮನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನು. ನಿರ್ಭೀತನಾದ ಬಾಲಕ ಯಮನ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು. ಯಮ ಅವನಿಗೆ ಮೂರು ವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮುಂದಾದನು. ಮೊದಲೆರಡು ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದ ತರುವಾಯ ನಚಿಕೇತ ಮೂರನೆಯ ವರವನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ:

ಯೇಯಂ ಪ್ರೇತೇ ವಿಚಿಕ್ತಾ ಮನುಷ್ಯೇ

ಅಸ್ತಿತ್ವೇಕೇ ನಾಯಮಸ್ತಿತಿ ಚಿಕ್ಕೇ |

ಏತದ್ವಿದ್ಯಾಮನುಶಿಷ್ಟಸ್ವಯಾಹಂ

ವರಾಣಾಮೇಷ ವರಸ್ತತೀಯಃ || (ಕಠೋಪನಿಷತ್ ೧.೨೦)

‘ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ‘ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ’. ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ‘ಅವನು ಇರುತ್ತಾನೆ’. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇದು ನನ್ನ ತೃತೀಯ ವರ.’

ಯಮ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ, “ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹಳ ಗಹನವಾದುದು. ದೇವತೆಗಳೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಅನ್ಯ ವರವನ್ನು ಕೇಳು. ದೀರ್ಘ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಕೇಳು, ಧನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೇಳು, ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ಕೇಳು. ಪುತ್ರ-ಪೌತ್ರರನ್ನು ಕೇಳು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದನ್ನು ಕೇಳಬೇಡ.” ನಚಿಕೇತ ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಮನ ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳಿಗೆ ಮನ ಸೋಲಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ, “ಚಿರಕಾಲದ ಜೀವನವೂ ಅಲ್ಪವಾದುದೇ, ಭೋಗಗಳು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕ್ಷೀಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಣದಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನೂ ತೃಪ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ, ಸುಖಭೋಗಗಳೂ ನಿನಗೆ ಇರಲಿ. ನೀನು ನನಗೆ ಮೃತ್ಯುರಹಸ್ಯವೊಂದನ್ನೇ ಹೇಳು.” ನಚಿಕೇತನ ವಿವೇಕ-ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಸಂಪ್ರೀತನಾದ ಯಮ ಧರ್ಮ ಅವನಿಗೆ ಮೃತ್ಯುರಹಸ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ಮೃತ್ಯುವಿನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು, ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಬುದ್ಧನ ಉಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು ಮೈತ್ರೇಯಿಗೆ ನೀಡಿದ ಉಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ರಮಣ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಬೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಯಮಧರ್ಮ ಮತ್ತು ನಚಿಕೇತನ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವನ್ನು ಓದಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾವು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬುದ್ಧನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪುವವರೆಗೆ ನಾವು ಅದನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು

ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಭೋಗಗಳ ಕಡೆ ಆಕರ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಧನಲೋಭಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಪತ್ನಿ-ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೆ, ನಚಿ ಕೇತನಂತೆ ಯಮಧರ್ಮನ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಲಾರವು. ನಾವು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ, ಓದಿದರೂ ಉಪಯೋಗವಾಗಲಾರದು. ಬುದ್ಧನತ್ಯಾಗಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ, ನಚಿಕೇತನವಿವೇಕ-ವೈರಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ಮೈತ್ರೇಯಿಯ ಏಕಾಗ್ರತೆ, ತತ್ತ್ವಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ ಲಭಿಸದು. ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಉತ್ಕಟ ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಉದಿಸದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಸಂಯಮಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಒತ್ತು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮೊತ್ತಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಾವು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಮೃತ್ಯುರಹಸ್ಯವನ್ನು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೈಯುವ ಮತ್ತು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಮೃತ್ಯುಂಜಯರು

ಮೃತ್ಯುರಹಸ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿದ ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮಹಾಪುರುಷರು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜಯಿಸಿರುವರು. ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಇಚ್ಛಾಮರಣದ ವರ ಇತ್ತು. ಅವನು ಕುರು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶರಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಉತ್ತರಾಯಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಉತ್ತರಾಯಣ ಬರುತ್ತಲೇ ಅವನು ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಅರಿವಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಕಾಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಈ ಬಗೆಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ವಿರಳವೇ ಸರಿ. ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರದು. ಅವರು ಅಮರನಾಥ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಶಿವನು ಅವರಿಗೆ ಇಚ್ಛಾಮರಣದ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವರು ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ನಮ್ಮಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಯಮ ಧರ್ಮನು ನಚಿಕೇತನಿಗೆ ನೀಡಿದ ಅವನನ್ನು ಪಡೆಯಲಿತ್ತೆಸೋಣ.

ಯಮ ನಚಿಕೇತನಿಗೆ ನೀಡಿದ ಉತ್ತರವೇನು? ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಳಿಕ ಜೀವಿ ಇರುತ್ತಾನೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ- ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನರಿತರೆ ನಾವು ಮೃತ್ಯುರಹಸ್ಯವನ್ನರಿತಂತೆ. ಯಮ ನಚಿಕೇತನಿಗೆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ಅವನು ಹೇಳಿದನು, “ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹಳ ಗಹನವಾದುದು. ಆತ್ಮನಿಗೆ ಹುಟ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಸಾವೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದಾದ ಮೇಲೆ ಸಾವಿನ ಕುರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಲ್ಲಿಯದು?

ನ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇ ವಾ ವಿಪಶ್ಚಿ-

ನ್ಯಾಯಂ ಕುತಶ್ಚಿನ್ನ ಬಭಾವ ಕಶ್ಚಿತ್ |

ಅಜೋ ನಿತ್ಯಃ ಶಾಶ್ವತೋಽಯಂ ಪುರಾಣೋ

ನ ಹನ್ಯತೇ ಹನ್ಯಮಾನೇ ಶರೀರೇ || (ಕಶೋಪನಿಷತ್ ೨.೧೮)

ಅಜ, ನಿತ್ಯ, ಶಾಶ್ವತ, ಪುರಾತನನಾದ ಆತ್ಮನು ಶರೀರದೊಂದಿಗೆ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಯುವುದು ಶರೀರ. ಈ ಶರೀರವನ್ನು ನಾನು ಎಂದು ಬಗೆದು ನಾವು ಸಾವಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ

ದೇಹವನ್ನೇ ಆತ್ಮವೆಂದು ಬಗೆದು, ದೇಹವನ್ನೇ ನಿತ್ಯ, ಅಮರ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತ ವ್ಯವಹಾರದ ಜಗತ್ತಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತೇವೆ; ವಿಷಯಾಸಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಾಯಿ-ತಂದೆ, ಪತಿ-ಪತ್ನಿ, ಬಂಧು-ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ದುಃಖಭಾಜನರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಮೃತ್ಯುಭಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ನಾನು ದೇಹವಲ್ಲ, ಅಮರ ಆತ್ಮ ಎಂಬ ದೃಢನಿಶ್ಚಯ ಬುದ್ಧಿ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ, ಬಂಧು-ಬಳಗದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ನಾನು ನಿತ್ಯಶುದ್ಧಬುದ್ಧಿಮುಕ್ತ ಆತ್ಮ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದು ವರಿಸುವುದು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದ ಕುರಿತ ದೃಢನಿಶ್ಚಯವು ನಮ್ಮ ಇಡೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು, ನಮ್ಮ ಆಚಾರ-ವ್ಯವಹಾರ-ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಶ್ರವಣ-ಮನನ-ನಿದಿಧ್ಯಾಸನಗೈಯಬೇಕು.

ಮೃತ್ಯುರಹಸ್ಯವನ್ನರಿಯಲು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನದ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಉಪಾಯವಿದೆಯೇನು? ಏಕೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನವರಿಗೆ ಆತ್ಮ-ಅನಾತ್ಮ, ವಿವೇಕ-ವಿಚಾರ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೌದು, ಇನ್ನೊಂದು ಉಪಾಯ ಇದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯಾದ ಶಿವ, ವಿಷ್ಣು, ಕೃಷ್ಣ ಇವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷವನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಶಿವ ಸೃಶಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅವನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಭೂತಪ್ರೇತಗಳು; ವಿಷಪೂರಿತ ಹಾವುಗಳು ಅವನ ಆಭರಣ. ಅವನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕೂಟ ವಿಷವಿದೆ. ಅವನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ. ವಿಷ್ಣು ಕಾಲದ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಆದಿಶೇಷನ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕೃಷ್ಣ ಕಾಲಿಯನ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೇವನು ಮೃತ್ಯುಂಜಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ಆನಂದದಿಂದ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೇ ಆಭರಣವಾಗಿ ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ದೇವನನ್ನು ನಾವು ಪೂಜಿಸುವಾಗ ಮೃತ್ಯುಭಯವೆಲ್ಲಿಯದು? ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಮೃತ್ಯುಭಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಭಗವಂತನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅವನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗೋಣ. ಭಗವತ್ತೇಮ, ಭಕ್ತಿಯೇ ಮೃತ್ಯುಭಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಇರುವ ಉಪಾಯ.

ಮೊದಲಿನದು ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ, ವಿಚಾರಮಾರ್ಗ. ಎರಡನೆಯದು ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ. ಜ್ಞಾನಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ನಾನು ಅಮರ ನಿತ್ಯ ಆತ್ಮ. ನನ್ನನ್ನು ಮೃತ್ಯು ಸೋಕಲಾರದು. ಭಕ್ತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ನನ್ನ ಪ್ರಭು ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ನಾನು ಅವನ ಶಿಶು, ಭಕ್ತ, ಮೃತ್ಯು ನನ್ನ ರೋಮವನ್ನೂ ಮಿಸುಕಲಾರದು. ಈ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲೂ ದೇಹವನ್ನು ಅಮರವಾಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ದೇಹಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು, ದೇಹಾತ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತೊರೆಯುವ ಮಾತೇ ಇದೆ, ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಡಬೇಕು. ದೇಹಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಮೃತ್ಯು ಜಯದ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ.

ಭಕ್ತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹೇಗೆ ಮೃತ್ಯು ಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು

ಸುಂದರ ಘಟನೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತ ಮಣಿಮಲ್ಲಿಕರ್ಜನ ಯುವಕ ಮಗ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ತೀರಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಆ ಭಕ್ತ ಸಾಂತ್ವನಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಮಾತುಕತೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶೋಕ ತಪ್ಪ ಮಣಿಮಲ್ಲಿಕರ್ಜನಿಗೆ ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತರು, ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅವರು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತರು. ಅರ್ಧಬಾಹ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಜನೆಯನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು:

ಕಾಲ ನಿನ್ನ ಮನೆಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟುವ ಮೊದಲು

ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗು.

ಕಾಳಿನಾಮದ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧ ಮಾಡು.

ನಿನ್ನ ಯುದ್ಧ ಗಂಗಾಡದಿ ನಡೆದರೆ

ನೀನು ಜಯಿಸುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ!

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ವೀರಭಾವದಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲಿನ ಭಜನೆಯನ್ನು ಹಾಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ವಾತಾವರಣ ಬದಲಾಯಿತು. ಅವನ ವಿಷಾದ ದೂರವಾಯಿತು. ಸಾವನ್ನೆದುರಿಸುವ ಒಂದು ದೈರ್ಯ ಅವನಲ್ಲಿ ಉದಿಸಿತು. ಭಜನೆ ಮುಗಿದ ತರುವಾಯ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು ಅವನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಪುತ್ರಶೋಕ ಬಹಳ ದಾರುಣವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ, ಆಕ್ಷಯನ ಮರಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. “ನಾನು ತಾಯಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಯೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಷ್ಟಗಳು” ಎಂದರು. ಶೋಕ-ದುಃಖಗಳು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯ, ಆದರೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರೆ ನಾವು ತತ್ತರಿಸಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಮರ್ ಬಂದಾಗ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಲೆಗಳು ಏಳುತ್ತವೆ, ಆ ಅಲೆಗಳು ದೋಣಿ ಜಹಜುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅವನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ದೋಣಿಗಳು ಆ ಅಲೆಯ ರಭಸಕ್ಕೆ ಮಗುಚಿ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡ ಜಹಜುಗಳು ಒಂದೆರಡು ಏಟು ತಿಂದು ಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಭಗವಂತನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡಿರುವವನಿಗೆ ಶೋಕ ದುಃಖಗಳು ಬಂದರೂ ಅವನು ವಿಚಲಿತ ನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೃತ್ಯುಶೋಕದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗುವುದು ಒಂದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಉಪಾಯ. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಶರಣಾಗತಿಯಿಂದಲೇ ಮೃತ್ಯುಂಜಯರಾದರು.

ಮರಣ ಹೇಗಿರಬೇಕು ?

ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಮನು ನಚಿಕೇತನಿಗೆ ಆತ್ಮತತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಇರುವವರು ಮರಣಾನಂತರ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ: (ಕಠ, ೨.೨.೨)

ಯೋಗಿಮನ್ಯೇ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ಶರೀರತ್ವಾಯ ದೇಹಿನಃ |

ಸ್ಥಾನುಮನ್ಯೇಽನುಸಂಯಂತಿ ಯಥಾಕರ್ಮ ಯಥಾಶ್ರುತಮ್ ||

ಇದರ ಅರ್ಥ, ವ್ಯಕ್ತಿ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಥವಾ ಏಕಾಂತಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೃತ್ಯುರಹ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯದಿದ್ದರೂ ಸತ್ಕರ್ಮಪರಕೆ

ಏಪ್ರಿಲ್ 2019

ಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಉತ್ತಮ ಜನ್ಮಗಳನ್ನಾದರೂ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಮೃತ್ಯುವಿನ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮುಂದಿನ ಗತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತದೆ. ಗೀತೆಯ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ‘ಮರಣದ ಸಿದ್ಧತೆ’ಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವನು. “ಅಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ದೇಹವನ್ನು ತೊರೆಯುವವನು ನನ್ನ ಭಾವವನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಯಾವ ಯಾವ ಚಿಂತನೆ, ಭಾವನೆಯೊಂದಿಗೆ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದನ್ನೇ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಯುದ್ಧಮಾಡು. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು-ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸು. ನೀನು ಖಂಡಿತ ನನ್ನನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ.”

ಅಂತಿಮ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಸ್ಮರಣೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇಡೀ ಜೀವನದ ಅಭ್ಯಾಸದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನವಿಡೀ ನಾವು ಜಗತ್ತಿನ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಇನ್ನು ಅಂತಿಮ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವತ್ ಸ್ಮರಣೆ ಬರಬೇಕೆಂದರೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ? ಜೀವನದ ಸುಖ-ದುಃಖ, ಆಪತ್ತು-ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವವನು ಮರಣ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಇಡೀ ಜೀವನದ ಸಿದ್ಧತೆ ಬೇಕು.

ಸಾಧಕ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಪಾರು ಕಲಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮರಣದ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾವಿಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಮರಣ ಜೀವನದ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನೆನಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಾಧಕನು ಸದಾ, “ಇಂದಿನ ದಿನವೇ ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ದಿನ” ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಅವನು ಎಚ್ಚರನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಆಗ ಅವನು ದುಷ್ಟಾಯಗಳಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕುರಿತು Imitation of Christ ನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ: “ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೇ ಮೃತ್ಯು ಬರಲಿದೆ ಎಂಬಂತೆ ಇರಬೇಕು. ನೀವು ಪವಿತ್ರರಾಗಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆ ಮೃತ್ಯುಭಯವಿರಲಾರದು. ನೀವು ಇಂದು ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾಳೆ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತೀರಿ? ನಾಳೆ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು. ನಾಳೆ ನೀವು ಬದುಕಿರುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಏನು ನಂಬಿಕೆ ?”

ಯಾರು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ ಸಾಯಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನೋ ಅವನ ಜೀವನ ಧನ್ಯ. ಯಾರಾದರೂ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಗತಿಯೂ ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ.

ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಾನು ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಬದುಕಿರುತ್ತೇನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ನಾಳೆ ಬೆಳಗಿನವರೆಗೆ ಬದುಕಿರುತ್ತೇನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ. ಮೃತ್ಯುವಿನ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ದಿನದಿನವೂ ಬದುಕಿ.

